

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tilistai The Western Workmen's Pub. Society'n kustantamana.

Tilauhinnat Yhdysvaltoihin:
1 vuosikerta \$1.75. Puoli vuotta \$1.00

Canadaan ja Suomeen:
1 vuosikerta \$2.00. Puoli vuotta \$1.15

TOVERITAR,

Box 99, Astoria, Oregon.

Entered as second-class matter July 18, 1911, at the Postoffice at Astoria, Ore., under the Act of March 3, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

Subscription rates in the United States
One year \$1.75. Six months \$1.00

In Canada
One year \$2.00. Six months \$1.15

Toimitus:

HELMI MATTSON,

Box 99, Astoria, Oregon.

Raha auttaa

Kun joskus paljastuu edes jonkun verran se mitä ja pohjasakka, jonka tämä kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä visusti sisälleen kätkee, niin aivan se selkäpiitä karmii ja pöyristyttää. Niin inhoittava, niin alhainen on kapitalistinen maailma, ettei sitä tuskin mikään aikakausi pysty jäljittelemään. "Sivistyneen" ja hienon kuoren alla löyhyä ilkeä saasta, kauhea ja hirvuttava. Mutta tätä kauheutta, saastaa ja ilkeä osataan niin mainiosti peitellä, kätkeä niin ihmeen kauniisiin varjostimiin, ettei sitä suuri osa ihmisistä usko olevankaan—muualla kuin "parannusarnaajien" mielikuvituksissa.

Äskettäin paljastunut Roscoe Arbucklen juttu veti sitä peitettä vähän syrjemmälle ja osoitti pohjamudan syyvyyttä.

"Tom Mooneys Monthly" selostaa tätä juttua laajasti viime numerossaan ja siinä erikoisesti osoittaa, miten ulkokultainen on oikeuslaitos ja millä tavalla se suhtautuu eri asioihin. Sama oikeuslaitos, joka tuomitsi Mooneyn vankeuteen tekaistujen todistusten nojalla vapauttaa nyt naisen murhaajan aivan hyvällä omallatunnonlla.

Mutta ken tuntee kapitalistisen oikeuskäsittelyn, ei tätä selkkää enää ihmettele. "Fatty" on miljooneri, joka voi kultansa paljoudella ostaa koko oikeuslaitoksen, lahjoa vaikutusvaltaiset henkilöt. Mitäpä he välittävät jonkun keskinäisen filminäyttelijättären kuolemasta. Raha on niin houkuttelevaa, se on niin kiihoittavaa. Sen kilinässä syyllinen näyttää syyttömältä. Rahalla on ihmeellinen voima. Suotta ei sanota, että raha auttaa ihmistä "helvetin portille" asti.

Iminen on vielä alhainen peto, sen tämä juttu osoittaa toiselta puolen. Virginia Rappen hitähuudet ja puolestautuminen eivät vähääkään auttaaneet, kun tuo 285 paunaa painava raittija piteli uhrinsa. Kun tämä hieno nainen voihki kuolintuskissaan ja valvoisesti valitti: "jos minä kuolen, niin se tapahtuu siksi, kun hän niin julmasti loukkasi minua", niin samalla aikaa "Fatty" toisessa osassa hotelliin tanssi hurjassa riemussa. Hän ei ta lunnut enää tietää mitään raatelemastaan uhrista, ei halunnutkaan pelastaa häntä.

Kuolevan naisen huudot: "Hän rohteli minua, hän vahingoitti minua" eivät enää ketään liikuta. Asia painetaan unholaan ja kaikki häneen puolestajansa taipuvat "Fatty'n" miljoonien edessä.

Tässä tekee taas mieli kysyä: missä on nyt se "tasa arvo" lain edessä? Alhaista ja inhoittavaa on elämä niin kauan kun dollari on kaikkivaltaisuus! Dollarien voimalla talliataa ihmisyys lokaan ja sen voimalla nousevat roistot ja murhaajat kunnian kakuloille.

Työläisnaiset Englannissa

Työttömyys heidän keskuudessaan lisääntynyt, mutta järjestyneiden lukumäärä kasvanut miljoonaksi.

Englannissa on työläisnaisten ammatillinen liike tavattomasti kasvanut sodan aikana. Tämä lisääntyminen on johtunut siitä, että naisia ja nuoria tyttöjä on suuret määrät kapitalismi vetänyt sota-aikana tehtäisiin. Vuodesta 1913 vuoteen 1918 oli vuosittainen naisten lukumäärän, nim tradeunionien jäsenten lisääntyminen, likimäärin 40 pros., v. 1913 oli tradeunionissa 483,000 naista, v. 1916 620,000, v. 1917 880,000, v. 1918 1,228,000 naista. V. 1919 naisten lukumäärä tradeunionissa muuttuu, nim vuosittainen tradeunionistien tiedonanto osoittaa 1,320,000 jäsentä. Kuitenkin on tämä luku kyllyksi tuntuva. Tätä arvostellessa tulee meidän ottaa huomioon, että v. 1919 tapahtui kiireellinen demobilisointi, kun monet kymmenet tuhannet miehet saapuivat entisiin töihinsä ja sodan aikana niin paljon kiffetyt "naisapulaiset" tulivat heitetyksi kadulle. Englannin ammattiliitoissahan on miehillä ensimmäinen etuoikeus työpaikan saantiin.

Järjestyneiden työläisnaisten lukumäärä ammattiliikkeen kaikissa muodoissa on alentunut, ei vähemmällä kuin 80 pros. Tästä me voimme päätää, missä määrin demobilisointi on naisilta riistänyt työnsiötä teollisuudessa. Mutta kuitenkin on v. 1919 järjestyneiden työläisnaisten lukumäärä kasvanut miljoonaksi ja tämä osoittaa meille kaikista selvimmän valkumouksellisen mielialan kasvamista englantilaisten työläisnaisten keskuudessa.

"Yleinen mielipide"

Eräissä synkimmässä kapitalisti-lehdessä tässä äskettäin oli julkaistuna otteita kahdestakymmenestä kahdesta eri saumalehdestä ympäri koko maata koskien nuo otteet uhkaavaa rautatieliikettä. Rautatieliikettä ovat nimittäin yleisäänestyksellään äänestäneet lakon jo aikoja sitten ja johtajat määränneet sen alkavaksi lokakuun kolmantenakymmenentenä päivänä. Emme sentään usko lakon alkavan ennen kuin sen näemme.

Luonnollisestikaan ei noissa otteissa ole yhtäkään työväenlehdessä otettuja, vaan toinen toistaan mustemmista kapitalistien äänitorvista. Tähän emme voi näitä kaikkea suomentaa, se veisi liian paljon tilaa turhan takia. Mutta esimerkiksi vuoksi mainittakoon tässä muutamia. Niistä jo arvaa mitä sisältävät ne muutkin.

Ensimmäinen New York World, (entinen Wilsonin äänenkannattaja) sanoo seuraavanlaisesti:

"On selvää, että molemmat puolet tarvitsevat opetusta. Lakosta seuraa kaupunkien nälkä ja kaiken teollisuuden rappeutuminen. Rautatieliikkeenkomppanit ovat menettäneet huonosti. Urat ovat tehneet hirveän tyhmyyden äänestysäänä lakon puolesta, eritoten riddan ollessa tällä asteella."

No millä asteella sen riddan olisi pitänyt olla, jolloin sitä lakkoa ää-

nestivät? voisi kysyä tuolta lehdeltä, mutta epä tietoista on, saisiko sellaiseen kysymykseen minkäänlaista vastausta.

Mutta New York Times, yksi maan mustimmista kapitalistilehdistä, se- littää myös asiaa:

"Juuri ne rautatielieliäiset, jotka ovat äänestäneet lakon alkavaksi lokakuun 30 p:nä, tietävät, että heidän menettelynsä on hullu. Yhdysvaltain rautatieliikenteen perinpohjainen seisauttaminen minä aikana hyvänsä on hävyttömyys, nykyisissä olosuhteissa se on rikos."

Melko peittelemättömiä kieltä, eikö? Vaikka rautatielieliäiset perheineen päivineen nälkään nääntyisivät, niin he eivät saisi millään käytettävissään olevilla keinoilla itseänsä puolustaa. Mutta rautatielieliäiset vaan vastustelematta saavat alennella palkkoja tämän tästä. Se on kapitalistien palkkujen lehtien mielestä oikeus ja kohtuus.

"Mitä isot edellä, sitä pienet jäljessä", sanoo sananlasku. Niinpä Syracuseessa, N. Y. ilmestyy Post-Standard kantaa kortensa siihen yhteiseen kekon seuraavaisesti:

"Maan rautateitten omistajat ovat tulleet vakuutetuiksi siitä, että he eivät voi jatkaa palkkojen maksamista sota-aajan palkka-taksan mukaan. Monessa tapauksessa he mieluummin antavat omaisuutensa — rautatiet nimittäin — olla joutilaana viikkoja ja kuukausia kuin jatkaa nykyisten palkkojen maksamista."

Siinä sen kuulitte! Vaikka rautateitten omistajat eivät perusta, vaikka liikenne seisauttuakin rautateillä, niin sittenkään se ei ole herrojen syy, että varsinaisen yleisö joutuu kautta maan kärsimään rautatieliikenteen seisautumisesta. Ilkeävät vain välittää hallitussuudet työläisten syyksi. Työläiset ovat myös vakuutettuja siitä, että eivät voi elää alennetuilla palkoilla.

Sitten voisimme kuulostaa, mitä Times-Dispatch — Richmondissa, Va. — sanoo tästä asiasta. Se ei tyydy vähempään kuin antamaan vihjauksen, että hallituksen pitäisi "voiman kanssa" pakottaa työläiset rautateillä jatkamaan aherrustaan kaikesta huolimatta. Se sanoo näin:

"Hallituksen valta ja voima suojellaan yleistä hyvinvointia vakavan vaaran uhatessa on peittämätön. Hallitukseen sisältyvä valta ei saa eikä tule horjumaan minkäänlaisen tilanteen sattuessa."

Sitten Baltimore Sun otti ja puhui sanoiksi virkki:

"Aivan työttömyyskonferenssin kantapäällä uhkaavalla lakolla siveellinen kuin myös aineellinen merkityksen tarkoitus on enentää nurjamiellisyttä ja epäluottamusta juuri silloin kun tarvitaan toivotusta mieltä ja luottamusta jälleenrakentamiseen."

Noita kapitalistien rakkaimpia palvelijoita harmittaa kun työläiset ovat huomanneet, että se työttömyyskonferenssi oli pilantekoa, tekopyhyyttä ja tuhkan heittämistä työläisten silmille. Hetihän se huomattiin, että se konferenssi jakoi työläisille "natinkia" ja vielä enemmän "natinkia". Käskettiin ovat työläiset sangen häpeämättömiä, kun vaativat enemmänkin kuin pelkkää tyhjää.

Noitten takkupäisten rakkien mielestä näkyy jälleenrakentamisen ohjelmaan kuuluvan työläisten perin kultaan nälkiinnyttäminen ja pohoitteen aarresaittojen yhä täydemmäksi kartuttaminen. Mutta mitäpä kapitalisti mutta koettaisikaan tavoitella.

Elkä yhdessäkään noissa kahdessa-kymmenessäkahdessa "paperissa" ole sannaakaan rautatielieliäisten hyväksi. Mutta sen sijaan toinen toistaan häpeämättömiä syytöksiä. Sanotaan rautatielieliäisten saaneen sota-aikasta kaikkein suurimman hyödyn, niin että joutavat nyt kärsivällisesti alistua palkkojen alentamiseen. Elkä yhdesäkään noista lainauksista löydy yhtäkään sanaa taikka numeroa, kuinka paljon rautatielieliäiset hyöttyivät omaisuudestaan ennen sotaa, sodan aikana ja sodan jälkeen ja aina edelleenkin tulevat hyötymään. Mutta sehän onkin tuon omavaltaisen "yleisen mielipiteen" muokkaaajiston mukaan sangen luonnollista, että pohoitat hyöttyvät mahdollisimman paljon ja että työläiset saisivat mahdollisimman vähän palkkaa.

Rautatielieliäisten oli tällä kerralla pakko turvautua lakonuhkaan, sillä ei kukakaan, orjainenkään työläinen, halua alistua huonontamaan elämäänsä. Mutta todellista ja pysyvää parannusta rautatielieliäistenkään oloihin ei tuota muu kuin rautateitten työväenluokan haltuun ottaminen ja niiltä sen yhteisen hyvän eduksi hoitaminen.

Ja se tapahtuu, kun työväenluokka nousee, kukistaa kapitalismin ja asettaa kapitalistisen valtion tilalle oman voimakoneistonsa — köyhälistön dik-tatuurin.

L. G.

Californian kalastusteollisuus ja sen naistyöläiset

(Jatk.)

Tunakalat laitetaan siten, että ne ensin keitetään ja annetaan jäähtyä yli yön ja sitten tuodaan naisille puhdistettavaksi. Kalamiehet tekevät niissä alkupuhdistuksen poistamalla niiltä päät ja suolet ennen kannuttimolle tuontia. Kalan perkaaja tavallisesti asettaa kalan eteensä pöydälle, joka on zinkillä päällystetty ja tasainen, vaikka toisinaan siinä on hyllyjä joille korit asetetaan. Hän ensin rapaa pois nahkan veitsellä, sitten halkasee kalan käsin, ottaa pois selkäruodon ja kala halkeaa neljään osaan. Sitten hän ottaa kunkin neljänneksen kalaa, asettaa yhden kerrallaan vasemmalle käsivarrelleen ja oikealla kädellään veitsen kanssa raappii kaikki tumman lihan pois, ja pyytää valkosen lihan niin eheänä kuin mahdollista. Alottelijain olkahakset tässä työssä tavallisesti väsyvät, kunnes lihakset vahvistuvat ja tottuvat työhön. Miehet tuovat kalat rautalankahakeissa kaksi, kolme tai neljä kerrallaan. Kunkin siivojanaisen vieressä on roskatynnyri, mihin hän panee kaikki kaloiesta perattut liika-aineet. Miehet kulettavat puhdistetun kalan myös pois, joten naiset eivät tee mitään raskasta nostotyötä. Pakkaajat istuvat enemmän työssään kuin siivoajat siksi, että siinä työssä ei tarvita niin paljon huonuvia liikkeltä kuin siivotessa. Näille tuodaan puhdistetut kalat ja he leikkaavat ne viipaleiksi. Yksi tai kaksi tällaista kappaletta sovitetaan kannuun ja jällelle jäänyt tila täytetään pienemmällä kappaleella. Tyhjiät kannut tuodaan pakkaajille hakeissa tai kantajalla ja täysinäiset kannut kuletetään pois samalla tavalla. Ja samoin kuin hedelmien kannutustalokissa, niin täälläkin, sellaiset naiset, jotka ovat näppäriä ja kykeneviä pakkaamaan kannut, ovat enimmänsä haluttuja siihen työhön.

Sardinien kannutuksessa ikää työ naisille raakojen kalojen puhdistami-